

Силабус курсу

Психологічний супровід в реабілітації з основами психофізіології

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта «Фізична реабілітація»

Дні занять: четвер 4 пара, п'ятниця, 3 пара

Консультації: п'ятниця, 4 пара

Рік навчання: 2, Семестр:3

Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ІІІ к.м.н., доц. Грушко В.С.

Контактна інформація 0673500611

Опис дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є невротичні відхилення у психічному здоров'ї людини і їх психофізіологічні причини, зокрема, фізіологічні механізми, які лежать в основі психічних процесів і станів (сприйняття, уваги, навчання, пам'яті, емоцій, мови, мислення, темпераменту свідомості) і їх порушень. Метою викладання навчальної дисципліни “ Психологічний супровід у фізичній реабілітації з основами психофізіології ” є вивчення шляхів і методів формування, збереження, зміцнення та відновлення психічного здоров'я людини при невротичних розладах.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 2	Причини дитячої нервовості. Типи неадекватного виховання	Знати поняття дитячої нервовості. Біологічні і мікросоціальні причини дитячої нервовості. Вроджені фактори, які впливають на майбутній характер дитини: конституція, функціональна асиметрія мозку, вегетативна нервова система, темперамент. Основні характерологічні ознаки різних темпераментів. Врахування темпераменту дитини в роботі реабілітолога.	Питання

0/4	Визначення рівня соціально-психологічної адаптації по К.Роджерсу і Р.Даймонду. Самооцінка рівня тривожності по У.Д.Спілбергу	Знати визначення рівня соціально-психологічної адаптації за наступними інтегральними показниками: «Адаптація», «Самосприйняття», «Сприйняття інших», «Емоційна комфортність», «Інтернальність», «Прагнення до домінування». Визначення рівня особистісної та реактивної тривожності.	Питання
0/2	Психологічні типи як форми психічного здоров'я. Тест Кейрсі. Характерологічні особливості за Т.В. Матолінім.	Знати погляди К.Г.Юнга та Г.Ю.Айзенка на психологічні типи. Теорія Д.Кейрсі про інтегральні психологічні типи. Особливості та мотиваційно-ціннісна структура інтуїтивно-логічного, сенсорно-плануючого, інтуїтивно-чуттєвого та сенсорно-імпульсивного типів. Мотивація до здорового способу життя.	Питання
0/2	Типи особистості і ймовірні розлади за Дж.Олдхемом та Л.Морісом	Знати особливості класифікації типів особистості за Дж.Олдхемом і Л.Морісом. Психологічний супровід при різних типах акцентуацій характеру	Питання
0/4	Акцентуації характеру і психічне здоров'я (за К.Леонгардом)	Ознайомитися з основними правилами визначення акцентуацій характеру К.Леонгарда. Встановити внутрішні зв'язки між різними класифікаціями акцентуацій характеру.	Питання
2/0	Етапи психофізичного розвитку дитини. Невропатія	Знати особливості розвитку дитини в перший рік життя. Шляхи вирішення проблем “хочу” і “не хочу”. Особливості психофізичного розвитку дитини в 3-4 роки. Особливості психофізичного розвитку дитини в 5-6 років.	Питання
0/2	Причини виникнення і види неврозів	Знати проблему пригнічення темпераменту характером. Загострення інстинкту самозбереження як база передневротичного характеру. Типи передневротичного характеру. Види неврозів.	Питання
0/2	Причини невротичних розладів у дітей	Знати виховання по типу неприйняття. Гіперсоціальне виховання. Тривожно-вразливе виховання. Егоцентричне виховання. Особливості психологічного супроводу при різних типах неправильного виховання.	Питання
0/2	Профілактика невротичних розладів у дітей	Знати поняття про невропатію. Види невропатії. Прояви невропатії. Виховання дітей з невропатією. Психологічний супровід в роботі реабілітолога при невропатії.	Питання
2/0	Предмет психофізіології. Історія психофізіології.	Знати предмет і завдання курсу “Психофізіологія”. Психофізіологія як наука про фізіологічні і нейронні механізми психічних процесів, станів і поведінки. Основні етапи становлення психофізіології як однієї із гілок нейронауки. Поняття про нейрони детектори, нейронні сітки, гностичні одиниці.	Питання

2/0	Методи психофізіологічних досліджень	Знати реєстрацію вегетативних реакцій, як один із методів психофізіології; переваги і недоліки цього методу. Електроенцефалографія. Магнітоенцефалографія. Вимірювання локального мозкового кровотоку. Томографічні методи дослідження мозку, в т.ч. позитронно-емісійна томографія. Магніторезонансна томографія. Термоенцефалоскопія.	Питання
0/2	Реєстрація вегетативних реакцій як метод ПФ.	Знати реєстрацію вегетативних реакцій як непрямий метод вимірювання інформаційних процесів мозку. Основні правила вимірювання частоти серцевих скорочень. Основні правила вимірювання артеріального тиску. Вимірювання ЧСС і АТ при різних функціональних станах.	Питання
0/2	Методи психофізіологічних досліджень	Знати переваги і недоліки основних методів психофізіологічних досліджень. Порівняльна характеристика основних методів психофізіологічних досліджень. Особливості практичного застосування основних методів психофізіологічних досліджень.	Питання
2/0	Нейронні механізми сприйняття.	Знати поняття про сенситивний період. Вертикальна і горизонтальна архітектура кори головного мозку. Принципи дивергенції і конвергенції в реалізації нейронних механізмів сприйняття. Системи "Що" і "Де", як дві форми обробки інформації в зоровому аналізаторі.	Питання
2/0	Психофізіологія уваги. Орієнтувальний рефлекс. Функціональні стани.	Знати проблему уваги в психофізіології. Характеристики в види уваги. Орієнтувальний рефлекс як основа мимовільної уваги. Складові орієнтувального рефлексу. Властивості орієнтувального рефлексу. Гіпокамп і орієнтувальний рефлекс. Довільна увага. Функціональні стани. Ретикулярна формація і рівень бадьорості.	Питання
0/2	Функціональні стани і модулююча система мозку.	Знати активуючі і інактивуючі системи мозку. Гетерогенність моделюючої системи мозку. Стовбурово-таламо-кортикальна система. Базальна холінергічна система. Каудо-таламо-кортикальна система. Таламус, як об'єднуючий чинник систем активації.	Питання
2/2	Психофізіологія пам'яті.	Знати концепцію часової організації пам'яті і її недоліки. Концепція активної пам'яті. Пам'ять і функціональний стан мозку. Гіпотеза "один слід і два процеси". Структури мозку, які приймають участь при різних видах запам'ятовування.	Питання

2/2	Функціональна асиметрія мозку і емоції.	Знати зв'язок правої і лівої півкуль головного мозку з позитивними і негативними емоціями. Характерологічні особливості людей з поразеннями правої і лівої півкуль. Емоційний стан людини, як залежність від міжпівкульних відносин.	Питання
2/4	Індивідуальні відмінності і емоції.	Знати загальмовані і розгальмовані типи темпераменту. Поріг активації системи страху. Індивідуальні особливості і взаємодія лобної кори, гіпокампа, гіпоталамуса і мигдалика. Тип нервової системи і емоції. Індивідуальний рівень активації. Емоції і співвідношення орієнтувального і оборонного рефлексів.	Питання
2/2	Мислення і мова. Вивчення співвідношення першої і другої сигнальних систем	Знати "Теппінг-тест", як одна із методик вивчення сили нервової системи. Процедура проведення "теппінг-тесту". Діагностичні критерії: випуклий тип, рівний тип, нисхідний тип, вігнутий тип. Діагностика за В. М. Русаловим 6 найбільш важливих індексів формально-динамічних властивостей людини. Індекс психомоторної активності. Індекс інтелектуальної активності. Індекс комунікативної активності. Індекс загальної активності. Індекс загальної емоційності. Індекс загальної адаптивності.	Питання
0/2	Діагностика рівня суб'єктивного контролю за методикою Дж. Роттера	Знати критику концепції часової організації пам'яті. Переваги концепції активної пам'яті. Закон Йеркса-Додсона. Поняття про активну пам'ять.	Питання
0/2	Психофізіологія свідомості.	Знати зв'язок емоційного фону людини з правою і лівою півкулями головного мозку. Характерологічні особливості людей з ураженнями правої і лівої півкуль. Залежність емоційного стану людини від переважання однієї з півкуль головного мозку.	Питання

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОПП	Програмні компетентності
ІК	Бакалавр спеціальної освіти здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної освіти або у процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.
ЗК 02.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03.	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 04.	Здатність працювати в команді.
ЗК 05.	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
СК 01.	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної реабілітації, принципи їх використання і зв'язок зі станом здоров'я.
СК 04.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної реабілітації.
СК 05.	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної реабілітації у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини. з дорослими та дітьми.
СК 08.	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної реабілітації.
СК 09.	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної реабілітації функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
СК 10.	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
СК 13.	Здатність навчати пацієнта /опікунів самообслуговуванню /догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
ПРН 27.	Знання організаційно-правових форм суб'єктів фізичної реабілітації та фізичної культури.
ПРН 29.	Уміння використовувати алгоритм дій щодо створення організацій реабілітаційної та оздоровчої спрямованості різних форм власності.
ПРН 30.	Знання особливостей надання реабілітаційних та оздоровчих послуг клієнтам.
ПРН 31.	Уміння визначати ризики організаційної роботи з клієнтами та здійснювати заходи з їх залучення та утримання в суб'єктах збереження та зміцнення здоров'я.
ПРН 32.	Уміння здійснювати маркетингову оцінку існуючих оздоровчих та реабілітаційних послуг.
ПРН 33.	Володіння знаннями психологічних процесів, психічних станів та психологічних якостей особистості, основ соціальної особливості груп і колективу.

Літературні джерела

1. Грушко В.С. Здоров'я людини та основи здорового способу життя: Навчальний посібник з курсу "Валеологія". – Тернопіль, 2012. – 386 с.
2. Грушко В.С. Психовалеологія. – Тернопіль, 1997. —144 с.
3. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. – Тернопіль, в-во ТНТУ ім. Т. Пулюя, 2017. – 194 с.
4. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: Навчальний посібник / М.М. Філіппов. – К.: МАУП, 2003. – 136 с.

Допоміжна:

1. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність до шкільного навчання дітей з особливостями у розвитку (нейропсихологічний підхід). Монографія – К.: 2008. – 298 с.

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 – усне опитування	10
Змістовий модуль 2 – усне опитування	10
Змістовий модуль 3 – усне опитування	10
Змістовий модуль 4 – усне опитування	10
Змістовий модуль 5 – усне опитування	10
Змістовий модуль 6 – усне опитування	15
ІНДЗ – Складання індивідуального паспорту психічного здоров'я	15
Іспит – усне опитування	20